

1 DE MAIG 2025

Jornada Internacional dels treballados i treballadores

El Primer de Maig és una jornada reivindicativa en la qual commemorem la solidaritat dels obrers de xicago de 1886 i les víctimes de la defensa dels drets laborals. I encara avui, 1er. de maig de 2025 continuem lluitant en pro de la justícia vers les noves víctimes de la desigualtat en el món del treball.

Si un germà o una germana no tenen vestits i els falta l'aliment de cada dia, i algú de vosaltres els diu: «Aneu-vos-en en pau, abrigueu-vos bé i alimenteu-vos», però no els dona allò que el seu cos necessita, de què serviran aquestes paraules? Així passa també amb la fe: si no es demostra amb les obres, la fe tota sola és morta.

Carta de sant Jaume 2,15-17

L'ECONOMIA SUBMERGIDA NO CONTRIBUEIX AL BÉ COMÚ

Naveguem en mars de burocràcia

Necessitem una persona que cuidi la meva sogra. I volem que tingui unes condicions dignes de treball. Ens sentim perduts. Una empresa ens busca les treballadores, però som nosaltres qui els hem de fer el contracte i no hi entenem gens i això ens angoixa. Naveguem en mars de burocràcia. Contractar no és fàcil.



No aconsegueixo el permís de treball

Sense permís de treball no hi ha contracte. Ho sé. Porto anys a Catalunya, però els papers se m'escapen. Visc amb la por constant de la policia. Tinc els meus fills lluny i pateixo per ells. Cuido una àvia i visc amb ella. Em paguen molt poc i només tinc una tarda de festa. No puc enviar gaire diners a casa.



L'economia submergida no sembla fer gaire nosa a ningú, tot i ser una part molt important del PIB. Hi ha qui diu que al voltant del 18 %. Força més de 200.000 milions d'euros. I és que molta gent no és conscient que pagar els impostos és l'única manera de garantir que es puguin desenvolupar els serveis públics. És, doncs, un sistema eficaç de redistribució de la riquesa. I sense impostos no hi ha serveis públics. És més, a molts àmbits el frau està normalitzat i fins i tot ben vist.

Quan l'economia submergida es converteix en treball submergit

El vessant més dramàtic de l'economia submergida és el treball submergit, o sigui el treball que no està regulat per cap normativa laboral, al marge de la llei. Sol ser treball:

- Sense contracte i, per tant, sense drets laborals. No hi ha garanties d'un salari just, d'una durada de la jornada raonable o d'unes condicions segures.
- Sense cotització a la Seguretat Social i, per tant, sense dret a la jubilació en un futur i sense prestacions ni d'atur, ni de malaltia o accident professionals.
- Sense drets sindicals, i per tant sense el suport institucional a l'hora de fer complir la llei.
- Sense control d'Hisenda, amb la pèrdua d'ingressos tant provinents de l'empresa com del treballador.
- Sense garanties de qualificació professional per a la feina que es fa. Vol dir que no es reconeix la categoria professional o bé que es fan feines delicades, com la de cuidador, sense la formació adequada.

No em deixen pagar impostos ni cotitzar

Estic farta que em diguin que els estrangers ens escaquegem de pagar els impostos i de cotitzar a la Seguretat Social. Hi ha que diu que ens ho perdonen tot i que vivim dels serveis socials. I no, què va! No em donen pas ajuts per ser estrangera. I ja m'agradaria pagar impostos i cotitzar, voldria dir que tinc permís de treball! Mentrestant malvisc de qualsevol manera fent més hores que un rellotge.



- La manca de regulació és causa d'accidents laborals i de malalties professionals.

El treball submergit no depèn de la voluntat del treballador

De vegades el treball submergit es fa com a complement d'altres feines o d'altres ingressos, però una part important de la població s'hi veu abocada a jornada completa perquè no té permís de treball. La legislació d'estrangeria obliga moltes persones a viure durant anys al marge de la llei contra la pròpia voluntat. És causa d'una gran desigualtat entre la població i també posa les bases per a una pobresa estructural de futur quan totes aquestes persones que avui treballen així no puguin cobrar una pensió de vellesa per no haver cotitzat suficientment.

Tothom té dret a una feina digna: els treballs de cura i de neteja, també

Els treballs de cura i de neteja, que recauen en tantes dones, són feines gens valorades que es mouen sovint en l'àmbit domèstic. Hem de mentalitzar-nos que aquestes feines, com es va fer molt visible durant la pandèmia, són fonamentals per al benestar de les persones més vulnerables i, com a tals, han de ser reconegudes i s'han d'oferir en condicions dignes. Aquests treballadors tenen dret, com tothom, a cotitzar a la Seguretat Social, fer vacances, disposar de temps lliure, rebre formació continuada.

Moltes de les persones que necessiten serveis de cura no disposen d'ingressos suficients per contractar correctament, malgrat els ajuts que reben, que solen ser escassos.

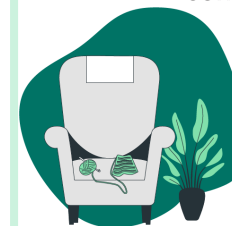
Em sento impotent

Em passo el dia amunt i avall. Faig serveis a domicili per a l'Ajuntament a través d'una empresa i em patejo el barri. En un parell d'hores he de fer tota la feina, però en farien falta moltes més. Veig condicions insanes, brutícia, solitud. Només m'arriba per a l'atenció més personal dels vells que cuido. Tinc la sensació de fer-ho tot a mitges.



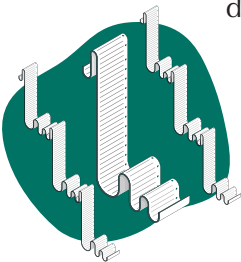
Jo també em voldré jubilar

Fa molts anys que treballo, aquí i allà. Poques vegades he pogut cotitzar. Primer perquè no tenia papers. Després perquè la gent em deia que no podia pagar-me tant o no es volia embolicar per fer-me un contracte. De vegades penso com serà el meu futur i de què viuré quan ja no pugui treballar i no tingui dret a cap pensió. Me'n sortiré?



Cinc anys de llista d'espera

La residència del barri és privada i està bé. Val un ronyó, però entre la pensió de la mare i el que aportem tots els fills hi arribarem mentre no li concedeixin una plaça pública. Ja ens han dit que hi ha cinc anys de llista d'espera.



Avui he anat al cementiri

No sé si m'acabaré d'acostumar a la meva feina. Treballo com a interna amb gent gran. I quan moren o van a una residència perdo feina i habitatge. Si només perdés això! Jo els vells que cuido, me'ls estimo i cada cop que els perdo passo un tràngol. Avui he anat al veure'ls al cementiri.



L'economia submergida, i especialment el treball, són deslleials amb qui s'esforça a complir la llei

Una deslleialtat que abarateix costos, que corromp la mútua competència i fa malviure molts treballadors. L'economia submergida normalitza pràctiques mafioses i no garanteix la qualitat de la feina.

Algunes propostes

- Increment de les inspeccions laborals per detectar les situacions laborals d'explotació i desregulació.
- Regularització de la situació de les persones migrades que desitzen treballar i no disposen de permís per fer-ho.
- Facilitar els tràmits burocràtics per tal que empreses, autònoms i empleadors puguin contractar fàcilment les persones que facin falta.
- Afavorir la formació professional en tots els àmbits.
- Fer campanyes de sensibilització sobre la conveniència de fer contractes formals a les persones cuidadores i de la neteja.
- Garantir els ajuts necessaris a les persones vulnerables que necessiten cures per tal que puguin contractar correctament.

Finalment ens entenem!

Els meus fills es van entossudir a posar-me una dona. Jo no volia, ja me'n surto, vivint sola. Però finalment em van col·locar una persona, moltes hores. Vaig estar de morros molts dies, però ara m'agrada. Totes dues n'hem après. Jo, a deixar-me cuidar. I ella a fer-me les cures

que necessito, a preparar el menjar que m'agrada i a parlar la meva llengua. Ens entenem!



Secretariat Interdiocesà de Pastoral Obrera de Catalunya
Sant Pau, 99, 08001 Barcelona

Moviments i col·lectius obrers cristians de Catalunya (ACO, GOAC, JOC i MIJAC, Església pel Treball Decent, Capellans obrers, Religioses i Religioses en barris obrers i populars) i Delegacions de Pastoral Obrera de les Diòcesis de Catalunya.